

Notitie

'Aanvullend onderzoek MEC Dronten'

Auteur: Ing. J.G. Lindenholz
Redactie: Ing. M. van der Sluis
Veldwerk: Ing. J.G. Lindenholz
Project: 12-027
Datum: 22 maart 2012
Status: Concept

1 Inleiding

In opdracht van Witpaard (contactpersoon mevr. M. van den Bosch) is door EcoGroen Advies BV een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Dronterweg 29 in Dronten. Op deze locatie is een Mechanisch erfgoedcentrum (MEC) beoogd.

In 2009 (Reinhold) en 2011 (Plantaz) zijn op deze locatie ecologische onderzoeken uitgevoerd. Het flora- en faunaonderzoek in 2009 is uitgevoerd ten tijde dat de bebouwing nog aanwezig was. In 2011 is een quickscan natuurwetgeving uitgevoerd. In dit laatste onderzoek wordt aanbevolen nader onderzoek te doen naar broedvogels met jaarrond beschermde nesten, vleermuizen en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voorliggende rapportage beschrijft dit aanvullend onderzoek en de eventuele vervolgstappen.

2 Situatie

Het plangebied betreft een voormalige groenvoedrogerij, waarvan alle bebouwing reeds is gesloopt. In de huidige situatie bestaat het plangebied grotendeels uit verhard oppervlak met her en der ruigtestroken en in de zuidwesthoek een bosschage. De locatie grenst aan de noordzijde aan de Lage vaart en aan de oost- en zuidzijde zijn bosschages aanwezig. In figuur 1 is een luchtfoto van het plangebied weergegeven.

De beoogde plannen bestaan uit de realisatie van een Mechanisch erfgoedcentrum. Hiervoor worden meerdere gebouwen gebouwd en parkeerplaatsen aangelegd. Daarnaast wordt een wadi aangelegd om het hemelwater vanaf de parkeerplaatsen op te vangen. Het Mechanisch erfgoedcentrum krijgt een publieksgerichte functie.

Figuur 1: Luchtfoto met ligging plangebied (geel omlind), de bebouwing is reeds gesloopt (Bron kaartondergrond: Google earth).

3 Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Ten aanzien van broedvogels met jaarrond beschermde nesten is middels een veldbezoek op 7 maart 2012 nagegaan of in de bomen binnen de invloedssfeer van de plannen jaarrond beschermde nesten/horsten aanwezig zijn. Omdat in maart nog geen blad aan de bomen zit, konden eventueel aanwezige nesten/horsten eenvoudig waargenomen worden. Tijdens het veldbezoek zijn echter geen jaarrond beschermde broedvogelnesten of andere aanwijzingen (zoals oude kraaiennesten) voor dergelijke nesten aangetroffen. Het nemen van vervolgstappen voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten is zodoende niet nodig.

4 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

In verband met een verwijderde verblijfplaats van Gewone dwergvleermuis in de reeds gesloopte bebouwing, zijn in de directe omgeving van het plangebied vijf vleermuiskasten opgehangen (Dienst Regelingen 2010). Drie van vijf kasten bevinden zich in het plangebied en twee buiten het plangebied. Tijdens het veldbezoek op 7 maart 2012 is de actuele situatie van de drie kasten in het plangebied in beeld gebracht, waarbij gebruik is gemaakt van een boomcamera. Nagegaan is of de kasten in gebruik zijn door vleermuizen en mogelijk hinder gaan ondervinden van de beoogde plannen.

Tijdens het veldbezoek in 2012 is vastgesteld dat één van de drie kasten kapot is en op de kop hangt¹. Deze kast is daardoor ongeschikt voor vleermuizen en zal in geen geval door vleermuizen worden gebruikt. De twee andere kasten zijn nog functioneel, maar waren ten tijde van het veldbezoek niet in gebruik. Ook zijn geen sporen (zoals uitwerpselen) aangetroffen die duiden op bewoning door vleermuizen. Het wordt dan ook niet aannemelijk geacht dat de kasten recent door vleermuizen zijn bewoond.

Vanuit de Flora- en faunawet is het van belang dat de functionele leefomgeving te allen tijde gegarandeerd is. Het verlies van één verblijfplaats van Gewone dwergvleermuis wordt doorgaans opgevangen door drie tot vijf alternatieve verblijfplaatsen aan te bieden. Het advies is om de kapotte kast op korte termijn te repareren dan wel te vervangen, hoewel dit vermoedelijk slechts een tijdelijke oplossing is. Het heeft de voorkeur om duurzame voorzieningen in de nieuwbouw aan te brengen, die ervoor zorgen dat de functionele leefomgeving van Gewone dwergvleermuis ook op de langere termijn gegarandeerd is. In bijlage 1 is een aantal mogelijkheden opgesomd.

De kasten bevinden zich op minimaal 20 meter van het geplande werkterrein. Voor een opportunistische vleermuissoort als Gewone dwergvleermuis heeft dit echter geen negatief effect.

Vliegroutes en foerageergebieden

In 2009 is vastgesteld dat de Lage vaart fungeert als vliegroute voor een beperkt aantal Water- en Meervleermuizen (Reinhold 2009). Het aanvragen van ontheffing Flora- en faunawet werd destijds niet noodzakelijk geacht, mits mitigerende maatregelen worden genomen ten aanzien van licht en geluid (Plantaz 2011).

Voor Watervleermuis en Meervleermuis is vooral van belang dat de donkerte van een aanzienlijk deel van de Lage vaart behouden blijft. Behoud van donkerte/tegengaan van verstoring door licht is met name van belang in de periode dat vleermuizen actief zijn. Deze periode loopt globaal van begin maart tot en met eind oktober, tussen zonsondergang en -zonsopkomst. Verstoring door geluid speelt bij soorten als Water- en Meervleermuis naar verwachting juist geen rol van betekenis. Hun hoogfrequente sonar maakt ze relatief ongevoelig voor het laagfrequent geluid dat door bouwmaterieel wordt voortgebracht (Slag BV 2010). Het wordt dan ook niet noodzakelijk geacht om maatregelen ten aanzien van geluid te nemen.

¹ Dit is in 2011 ook vastgesteld (Plantaz 2011).

Onderstaand is een opsomming gegeven van enkele oplossingsrichtingen die mogelijk zijn om schade door licht op vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen te voorkomen:

- In de eerste plaats wordt aanbevolen zo beperkt mogelijk kunstlicht toe te passen en deze te doven wanneer er geen werkzaamheden plaatsvinden en/of als het terrein is afgesloten;
- Het toepassen van amberverlichting verdient sterk de aanbeveling. Uit onderzoek is gebleken dat amberverlichting vleermuizen niet verstoren, terwijl 'groen' licht en wit licht duidelijk verstorend werken (<http://www.vleermuis.net/nieuws-2010/een-vleermuisvriendelijke-kleur-voor-verlichting.html>);
- Is het plaatsen van amberverlichting geen optie is dan dient de voorkeur te worden gegeven aan het toepassen van de zogenaamde marterverlichting. Dit type licht verstrooid niet naar de omgeving, maar verlicht lokaal de grond;
- Aanbevolen wordt de verlichting zo laag mogelijk te plaatsen, zodat het licht minimaal naar de omgeving verstrooit. Bijvoorbeeld op de parkeerplaatsen circa 1 meter vanaf de grond;
- Het toe te passen kunstlicht dient zo te worden gepositioneerd, dat de Lage vaart en omringende bosschages zoveel mogelijk onbelicht blijven (de zichtbaarheid van de lamp/puntbron vanaf de vliegroute dient te worden voorkomen). Minimaal 2/3 van de Lage vaart dient onverlicht te blijven en de randen van de bosschages dienen minimaal vanaf circa 3 meter vanaf de grond onverlicht te blijven (op deze wijze blijven voldoende geschikte verplaatsings- en foerageermogelijkheden aanwezig);
- Indien het niet mogelijk is kunstlicht zo te positioneren als hiervoor beschreven, dan dienen barrières te worden aangebracht om te voorkomen het kunstlicht verstrooid wordt naar de omgeving. Denk daarbij aan het plaatsen van schermen of liever hoog opgaande begroeiing.

5 Ecologische Hoofdstructuur

Een klein deel van het plangebied maakt onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Daarnaast is het plangebied geheel omgeven door de EHS (zie figuur 2). Onderzocht is of een nadere toetsing van de plannen op het beleid van de EHS noodzakelijk is. Hiervoor is op 15 maart 2012 per mail en op 19 maart 2012 telefonisch contact opgenomen met de provincie Flevoland (mevr. H. Iken) om de betreffende situatie voor te leggen.

Figuur 2: Ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van de EHS (Bron kaartondergrond: Provincie Flevoland 2011).

Op basis van de ligging van het plangebied ten opzichte van de EHS is de conclusie van de provincie Flevoland dat een toetsing dient te worden uitgevoerd naar de eventuele negatieve (externe) effecten van de voorgenomen plannen op de EHS.

Wij adviseren zodoende een EHS-toetsing uit te voeren waarin wordt onderzocht of de beoogde plannen negatieve effecten hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. Wat deze kenmerken en waarden zijn, is beschreven in het document 'Wezenlijke kenmerken en waarden EHS Gemeente Dronten' (Greve & Miedema 2011).

6 Bronnenlijst

Dienst Regelingen (2010). Ontheffing Flora- en faunawet artikel 75, lid 5 en lid 6, onderdeel c. Kenmerk FF/75C/2010/0308. Ministerie van LNV, Den Haag.

Greve M.S.E. & H. Miedema (2011). Wezenlijke kenmerken en waarden EHS Gemeente Dronten, A&W rapport 1359 Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Kleijn D. (2008). Effecten van geluid op wilde soorten - implicaties voor soorten betrokken bij de aanwijzing van Natura 2000 gebieden. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 1705. 41 blz.; 2 tab.; .70 ref.

Reinhold (2009). Quickscan Flora- en faunawet Grasdrogerij Dronten. Rapportnummer: LBF-2009-006. Landschapsbeheer Flevoland.

Plantaz E.R. (2011). Quickscan natuurwetgeving MEC Dronten. Projectnummer: 075635178:B, Arcadis Nederland BV.

Provincie Flevoland (2011). Kaart Ecologische Hoofdstructuur (<http://ehs.flevoland.nl/>).

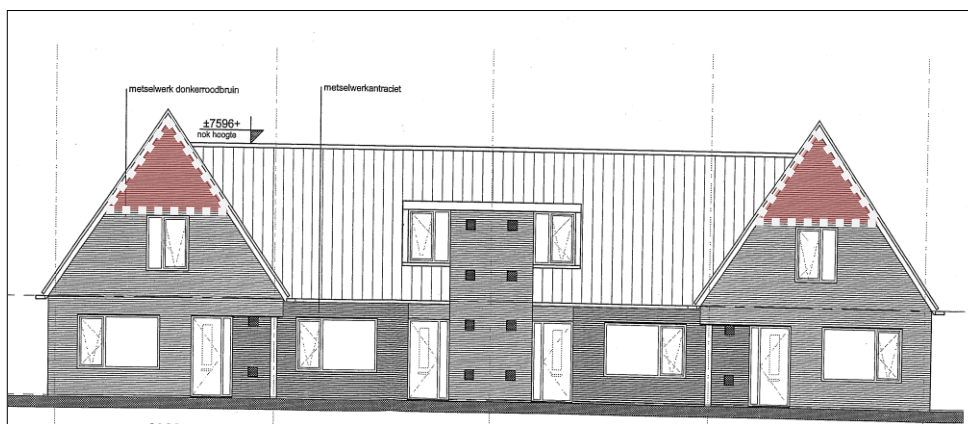
Slag BV (2010). Verslechterings- en verstoringstoets Toename industrielawaai Industrierreinen Werkendam. Conceptrapport februari 2010.

Bijlage 1: Huisvesting vlemuizen

Minstens de helft van de in Nederland voorkomende soorten vlemuizen maakt in meer of mindere mate gebruik van door de mens gemaakte gebouwen als verblijfplaats. Dat kunnen gewone huizen zijn maar ook kerken en forten. Door renovaties, isolatie of sloop verdwijnen veel plekken waar vlemuizen kunnen huizen. Verder is in de huidige bouwstijl weinig ruimte voor vlemuizen. Met eenvoudige maatregelen (in bijvoorbeeld nieuwbouw of bij renovatieprojecten) kan huisvesting van vlemuizen gerealiseerd worden. Zie voor meer informatie ook de brochure 'Vlemuis vriendelijk bouwen' (<http://www.zoogdiervereniging.nl/node/1216>).

Toegankelijk maken van de spouwmuur

Spouwmuren zijn voor vlemuizen als Gewone dwergvlemuis al toegankelijk via een open stootvoeg van circa 1 à 2 cm. Van belang is dat de open stootvoegen op minimaal een halve meter onder de bovenrand van het gebouw aangebracht worden om warmteverlies en tocht te voorkomen. Daarnaast is van belang dat geen irriterend glaswol wordt toegepast in de spouwmuur. Alternatieve opties zijn het toepassen van plaatvormig isolatiemateriaal (bijvoorbeeld Mupan Ultra, merk Isover), waarbij een luchtspouw van circa vier centimeter overblijft of het weglaten van isolatiemateriaal onder en boven de gecreëerde open stootvoeg(en).

Figuur 1:
Voorbeeldlocatie open stootvoegen (rode arcering).

Inbouwvoorzieningen

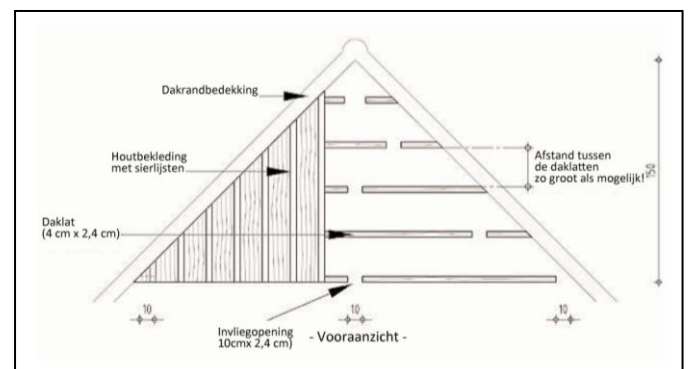
Er zijn speciaal voor vlemuizen ontwikkelde kasten op de markt die in de muur kunnen worden ingemetseld. De inbouwkasten kunnen via een open stootvoeg toegankelijk worden gemaakt.

Figuur 2: Voorbeeld in te metselen vleermuis kast.

Houten betimmering aan buitenzijde gebouwen

Ook aan de buitenzijde van gebouwen kunnen voorzieningen voor vlemuizen worden aangebracht. Voorbeelden zijn boeiboorden en gevelbetimmering, waarbij tussen de muur en het boeiboord/gevelbetimmering een smalle ruimte van circa 24 mm wordt gelaten. Deze ruimte kan dan toegankelijk gemaakt worden door de onderzijde open te laten. Van belang is dat onder de opening een obstakelvrije af- en aanvliegzone van minimaal twee meter aanwezig is.

Figuur 3: Voorbeeld gevelbetimmering.